

Anonymiseret version

Oversættelse

C-199/24 – 1

Sag C-199/24

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

13. marts 2024

Forelæggende ret:

Attunda Tingsrätt (Sverige)

Afgørelse af:

1. marts 2024

Sagsøger:

ND

Sagsøgt:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [Udelades]
(Tingsrätten i Attunda
(byretten i Attunda)

[Udelades]

PARTER**Sagsøger**

ND

Sagsøgt:

Garrapatica AB, [udelades]
Stockholm

[Udelades]

DA

SAGENS

GENSTAND

Erstatning [etc.]; nu et spørgsmål om indhentelse af præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen.

[Udelades]

Tingsrätten (byret) har afsagt følgende

KENDELSE

- 1 Tingsrätten (byret) har i henhold til artikel 267 TEUF besluttet at anmode Den Europæiske Unions Domstol om en præjudiciel afgørelse [udelades].
- 2 Sagen udsættes, indtil der foreligger en præjudiciel afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol.

[Udelades]

ANMODNING OM PRÆJUDICIEL AFGØRELSE

Twisten

Garrapatica AB [driver] databasen Lexbase og offentliggør i databasen personoplysninger om personer, der har været involveret i straffesager. Myndigheden for presse, radio og tv [(Den Svenske Medieyndighed)] har udstedt et [såkaldt] »utgivningsbevis« [o.a. den i grundlæggende lov sikrede ret til at publicere sin database i overensstemmelse med i den grundlæggende lov om ytringsfrihed sikrede ret til ytringsfrihed] til Lexbase. ND blev den 17. januar 2011 dømt for en kriminel handling, og den pågældende strafferetlige afgørelse var tilgængelig på Lexbase indtil februar 2024. Den strafferetlige afgørelse er blevet fjernet fra det offentlige strafferegister.

Twisten drejer sig om, hvorvidt Garrapatica AB er erstatningsansvarlig for overtrædelse af EU's databeskyttelsesforordning (herefter »databeskyttelsesforordningen«) og andre regler om behandling af personoplysninger. ND har nedlagt påstand om, at selskabet skal betale en erstatning på 300 000 SEK med tillæg af renter. Garrapatica AB har nedlagt påstand om frifindelse og gjort gældende, at databeskyttelsesforordningen ikke finder anvendelse, fordi Lexbase er omfattet af et utgivningsbevis. Selskabet har til gengæld medgivet at have afvist at slette ND's personoplysninger i overensstemmelse med hans anmodning, før personoplysningerne blev slettet i overensstemmelse med selskabets interne sletteprocedure. Garrapatica AB har accepteret betaling i givet fald af en erstatning på 20 000 SEK som under omstændighederne rimelig.

Retsforskrifter

Yttrandefrihedsgrundlagen (den grundlæggende lov om ytringsfrihed, herefter »den grundlæggende lov om ytringsfrihed«) og dataskyddslagen (databeskyttelsesloven)

Den grundlæggende lov om ytringsfrihed (1991:1469), som er en af de [såkaldte] mediegrundlove i Sverige, indeholder bestemmelser om forfatningsmæssig beskyttelse af bl.a. radio- og tv-udsendelser samt visse hjemmesider. Formålet er at sikre ytringsfriheden i forbindelse hermed. I henhold til kapitel 1, § 4, i den grundlæggende lov om ytringsfrihed finder lovens bestemmelser om udsendelse af programmer anvendelse på en vis type af database, hvis der foreligger et udgivningsbevis for aktiviteten. I det her foreliggende tilfælde er der udstedt et udgivningsbevis til Lexbase, hvilket indebærer, at databasen er omfattet af forfatningsmæssig beskyttelse.

Databeskyttelsesforordningen skal i henhold til kapitel 1, § 7, stk. 1, i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (databeskyttelsesloven (2018:218) med supplerende bestemmelser til EU's databeskyttelsesforordning) ikke anvendes i det omfang, det ville være i strid med tryckfrihetsförordningen (lov om pressefrihed) eller den grundlæggende lov om ytringsfrihed. I henhold til den nævnte bestemmelses stk. 2 finder visse artikler i databeskyttelsesforordningen ikke anvendelse på behandling af personoplysninger, som sker i [bl.a.] journalistisk øjemed.

Det følger af kapitel 1, § 14, i den grundlæggende lov om ytringsfrihed, at ingen offentlig myndighed uden støtte i denne lov må gribe ind over for nogen, fordi han eller hun har misbrugt eller medvirket til misbrug af ytringsfriheden i et program, eller af den grund gribe ind over for programmet. Det fremgår endvidere af samme lovs kapitel 1, § 11, at det ikke er tilladt for en offentlig myndighed at forbyde eller hindre produktion, offentliggørelse eller spredning i offentligheden af et program på grund af dets indhold, medmindre foranstaltningen har støtte i den grundlæggende lov om ytringsfrihed.

Erstatning i forbindelse med misbrug af ytringsfriheden på grund af indholdet af et program kan – i henhold til kapitel 9, § 1, i den grundlæggende lov om ytringsfrihed – alene baseres på, at der i forbindelse med det program, som kravet vedrører, er blevet fremsat en strafbar ytring. At udpege en anden person som kriminel eller forkastelig i sin levevis eller på anden måde at fremkomme med oplysninger, der er egnede til at udsætte en anden person for andres foragt, udgør en strafferetlig ærekrænkelse og er omfattet af fremsættelsen af strafbare ytringer i henhold til kapitel 5, § 1, i den grundlæggende lov om ytringsfrihed og kapitel 7, § 3, i lov om pressefrihed (1949:105). Hvis det under de givne omstændigheder var forsvarligt at fremkomme med oplysninger om sagen, og den, der fremkom med oplysningerne, viser, at oplysningerne var sande, eller at han eller hun havde rimelig grund til at fremkomme med oplysningerne, er det derimod ikke strafbart.

Databeskyttelsesforordningen

I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 10 må behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme på grundlag af artikel 6, stk. 1, kun foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandling har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Ethvert omfattende register over straffedomme må endvidere kun føres under kontrol af en offentlig myndighed.

I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17 har den registrerede ret til at få sine personoplysninger slettet af den dataansvarlige uden unødigt forsinkelse, hvis personoplysningerne [bl.a.] ikke længere er nødvendige til at opfylde de formål, hvortil de blev indsamlet eller på anden vis behandlet.

Enhver, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en overtrædelse af databeskyttelsesforordningen, har i henhold til forordningens artikel 82 ret til erstatning for den forvoldte skade fra den dataansvarlige eller databehandleren.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 1, at medlemsstaterne ved lov skal forene retten til beskyttelse af personoplysninger i henhold til databeskyttelsesforordningen med retten til ytrings- og informationsfrihed, herunder behandling i journalistisk øjemed eller med henblik på akademisk, kunstnerisk eller litterær virksomhed. Det fremgår af betragtning 153, at medlemsstatslovgivningerne bør forene reglerne om ytrings- og informationsfrihed med retten til beskyttelse af personoplysninger i henhold til databeskyttelsesforordningen. Det fremgår endvidere, at medlemsstaterne bør vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger, der fastlægger undtagelser, som er nødvendige af hensyn til balancen mellem disse grundlæggende rettigheder.

I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 2, skal medlemsstaterne – til behandling i journalistisk øjemed eller med henblik på akademisk, kunstnerisk eller litterær virksomhed – også fastsætte undtagelser og fravigelser fra visse kapitler i forordningen, hvis det er nødvendigt for at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med ytrings- og informationsfriheden.

Behovet for en præjudiciel afgørelse

I henhold til artikel 267 TEUF kan en national domstol anmode om en præjudiciel afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol. Muligheden for at anmode om en præjudiciel afgørelse er betinget af, at der rejses et spørgsmål om fortolkning af EU-retten, som er relevant for en given sag, og at en afklaring er nødvendig for at kunne træffe afgørelse i sagen.

Den foreliggende sag drejer sig om forholdet mellem ytrings- og informationsfriheden og retten til beskyttelse af personoplysninger. Databeskyttelsesforordningen giver medlemsstaterne et vist lovgivningsmæssigt

råderum i denne henseende. Den svenske lovgivning indebærer, at databeskyttelsesforordningen ikke finder anvendelse, og at retten til beskyttelse af personoplysninger varetages ved reglerne i den grundlæggende lov om ytringsfrihed og loven om pressefrihed. Kapitel 1, § 20, i den grundlæggende lov om ytringsfrihed om behandling af personoplysninger finder ikke anvendelse på de personoplysninger, som indgår i den foreliggende sag. Retten til beskyttelse af personoplysninger i sådanne personoplysninger varetages alene ved det strafferetlige ansvar og muligheden for at kræve erstatning for ærekrænkelse.

I sin fortolkning af databeskyttelsesdirektivet (direktiv 95/46) har EU-Domstolen om balancen mellem ytringsfriheden og retten til privatlivets fred udtalt, at en passende balance mellem disse rettigheder og interesser skal findes ved anvendelsen af de bestemmelser, der er gennemført i national lovgivning i henhold til dette direktiv. Det påhviler den forelæggende ret at fortolke den nationale lovgivning på en måde, der er forenelig med direktivet, og som ikke strider mod de grundlæggende rettigheder, der beskyttes ved [EU-]retsordenen, eller mod andre [generelle EU-retlige] principper, såsom proportionalitetsprincippet (se EU-Domstolens Lindqvist-dom, C-101/01[, præmis 87])[.]

Ifølge Tingsrättens (byret) vurdering er der en margen for fortolkning for så vidt angår spørgsmålet om, i hvilket omfang og til hvilke formål databeskyttelsesforordningen giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger vedrørende behandling af personoplysninger, og hvilke krav databeskyttelsesforordningen stiller til den nationale lovgivning, der vedtages i medfør af forordningen. Da EU-lovgivningen har forrang for national lovgivning, er det nødvendigt med en afklaring på dette punkt for at kunne træffe afgørelse i sagen.

Databeskyttelsesforordningen giver udtrykkeligt medlemsstaterne mulighed for at fastsætte undtagelser og fravigelser fra databeskyttelsesforordningen i [bl.a.] journalistisk øjemed. Hvad der udgør et journalistisk øjemed er ikke defineret i forordningen. EU-Domstolen har udtalt, at begrebet skal fortolkes bredt, og at aktiviteter, der har til formål at udbrede oplysninger, synspunkter eller ideer til offentligheden, skal anses for at have et journalistisk øjemed, uanset hvilket middel der anvendes til videregivelsen (jf. EU-Domstolens dom Satakunnan Markkinapörssi og Satamedia, C-73/07[, præmis 61]). EU-Domstolen har endvidere udtalt, at dette også gælder for oplysninger, der stammer fra dokumenter, som er offentligt tilgængelige i henhold til national lovgivning. Det er derimod ikke afklaret, om udbredelse af oplysninger, synspunkter eller ideer til offentligheden også forudsætter, at der er sket en form for redigering eller bearbejdning af det, der gøres tilgængeligt for offentligheden.

Tingsrätten (byret) mener ikke, at det er afklaret, hvordan databeskyttelsesforordningen skal fortolkes i denne forbindelse. Der er derfor grundlag for at anmode EU-Domstolen om en præjudiciel afgørelse.

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Tingsrätten (byret) anmoder EU-Domstolen om at afgøre følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Giver databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 1, medlemsstaterne mulighed for at vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger ud over dem, der tilkommer medlemsstaterne at vedtage i henhold til artikel 85, stk. 2, og med henblik på behandling af personoplysninger i andet end journalistisk øjemed eller med henblik på akademisk, kunstnerisk eller litterær virksomhed?
2. Såfremt det foregående spørgsmål besvares bekræftende: Tillader databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 1, en forening af retten til beskyttelse af personoplysninger i henhold til forordningen med retten til ytrings- og informationsfrihed, som indebærer, at den person, hvis personoplysninger behandles ved mod betaling at gøre straffedomme vedrørende den pågældende tilgængelige for offentligheden på internettet, som retsmiddel alene kan anlægge sag om eller kræve erstatning for ærekrænkelse?
3. Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, eller det andet spørgsmål besvares benægtende: Kan en aktivitet, der består i mod betaling at gøre offentlige dokumenter i form af straffedomme tilgængelige for offentligheden på internettet uden nogen form for bearbejdning eller redigering, betragtes som behandling af personoplysninger i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 2?